

HOTEL »IMPERIAL« U OPATIJI

HOTEL »THERAPIA« U CRIKVENICI

Potkraj stoljeća naglo se razvija i kupališni turizam; grade se hoteli na morskoj obali, obično na periferiji naselja, okruženi njegovanim perivojima te u skladu s tada dominantnom arhitekturom pov. stilova (neobarok, neorenesansa). Osim velikih reprezentativnih hotela česti su i manji pansioni, osobito vile (neogotičke ili secesijske).

Turističku izgradnju na našoj obali podupirala je Austrija te se krajem XIX. st. osnivaju društva za uređenje i promicanje turizma (1877. osniva se dioničko društvo za izgradnju Opatije kao klimatskoga lječilišta; 1891. u Crikvenici se osniva društvo za izgradnju hotela i kupališta; 1895. Društvo za uređenje Plitvičkih jezera; 1897. Higijeničko društvo na Hvaru; 1898. Klimatičko društvo za promicanje turizma u Dubrovniku, a 1907. u Beču se osniva komisija za poticanje građevnoga i hotelskoga gospodarstva). Središte hotelske izgradnje bila je Opatija s okolnim mjestima. Prvu manju zgradu *J* od Voloskoga podignuo je riječki trgovac H. Scarpa (Villa Angiolina, 1844), a prvi hotel u Opatiji bio je »Kvarner« (arh. Wilhelm, 1884), neoklasicističkoga stila, s depandansom Vila Amalia (poslije mu je dograđena Kristalna dvorana), potom je sljedeće godine u središtu grada

sagrađen reprezentativni četverokatni »Hotel Kronprinzessin Stephanie« sa Zlatnom dvoranom (danas hotel »Imperial«); iz posljednjega su desetljeća XIX. st. u Opatiji hoteli »Avala«, »Slavija«, »Jadran« i »Belvedere«, a s poč. XX. st. »Bellevue«, »Residenz«, »Palme«, »Continental«, »Marina« i »Brioni«. U Lovranu se grade hoteli »Belvedere«, »Miramare«, »Lovran« i »Castello«. Autori hotela na Opatijskoj rivijeri uglavnom su bečki arhitekti i slov. arhitekt Maks Fabiani. Na Sušaku se grade hoteli »Jadran« (preuređen 1967, S. Stanić, interijer I. Emili), a u Rijeci i okolici secesijska kupališta i nautičke klubove projektira G. Rubinić. Prvi hotel u S primorju »Clotilda« sagrađen je 1891. u Crikvenici, potom 1895. u historijskom stilu »Palace Hotel Therapia« a u Novome Vinodolskome hotel »Lišanj«. Prve hotelske zgrade na otocima S Jadrana grade se na Brijunima (austrijski industrijalac Paul Kupelwieser kupio je otoke 1893. gdje gradi hotele i poč. XX. st. otoci postaju mondeno turističko lječilište), a na Malom Lošinju gradi se Villa Adelma (1895, arh. Sigmundt) i Villa Carlina (1898, arh. R. von Wiedenfeld) te na Krku i Rabu (na otoku Krku su do I. svj. r. izgrađena 34 hotela i pansiona). — U Splitu se u početku grade hoteli,

HOTEL »BARBARA« U ZADRU, djelo Z. Bregovca

